

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

2013/2078(INI)

6.12.2013

MNENJE

Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve

za Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji (2012)
(2013/2078(INI))

Pripravljaivec mnenja: Ádám Kósa

PA_NonLeg

POBUDE

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker člen 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije prepoveduje vsakršno diskriminacijo glede na državljanstvo, bodisi neposredno bodisi posredno;
 - B. ker si Evropska unija v skladu s členom 151 Pogodbe o delovanju Evropske unije prizadeva za spodbujanje zaposlovanja, izboljšanje življenjskih razmer in delovnih pogojev, tako da se ob ohranitvi izboljšav omogoči njihova harmonizacija, ustrezno socialno zaščito, dialog med socialnimi partnerji, razvoj človeških virov za trajno visoko zaposlenost in boj proti izključenosti;
 - C. ker je svoboda zbiranja in združevanja zapisana v členu 12 Listine o temeljnih pravicah in da je treba v skladu s členom 152 Pogodbe o delovanju Evropske unije vedno upoštevati avtonomijo socialnih partnerjev;
 - D. ker ima vsakdo, ki v Uniji zakonito prebiva in spreminja bivališče, pravico do dajatev socialne varnosti in socialnih služb v skladu s členom 34 Listine o temeljnih pravicah;
 - E. ker je pravica do kolektivnih pogajanj in ukrepov temeljna pravica v skladu s členom 28 Listine o temeljnih pravicah;
- 1. opozarja na svojo resolucijo z dne 25. oktobra 2011 o mobilnosti in vključevanju invalidov ter evropski strategiji o invalidnosti 2010–2020, ki poziva k popolnemu spoštovanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah;
 - 2. poudarja, da je treba okrepiti varovanje temeljnih pravic, saj je le tako mogoče zaščititi verodostojnost institucij Evropske unije; poudarja, da mora Evropska unija prispevati k ohranjanju in razvoju teh skupnih vrednot v skladu s Pogodbami in z Listino o temeljnih pravicah; poudarja, da bi si bilo treba zavoljo zagotovitve skladnosti s Pogodbami prizadevati za jasen in sistematičen postopek ocenjevanja;
 - 3. poudarja, da je Sodišče Evropske unije pristojno za vprašanja v zvezi s Pogodbami in sekundarno zakonodajo, vključno z izvajanjem Listine EU o temeljnih pravicah in področjem zaposlovanja¹, in da mora postopke reševanja sporov voditi na način, ki je primeren, pregleden in pošten („pravica do poštenega sojenja“); poudarja, da mora Sodišče Evropske unije uporabljati Listino o temeljnih pravicah kot vodilo pri razlagah v pravnih sporih v zvezi s socialnimi in delavskimi pravicami ter da so taki pravdni spori lahko v obliki sodnih postopkov na osnovi predhodnih odločb nacionalnih sodišč (člen 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije), ki izpodbijajo izvajanje evropske zakonodaje v državah članicah, ki po njihovem mnenju krši temeljne socialne pravice delavcev, ki jih določa Listina o temeljnih pravicah; pozdravlja Komisijin predlog uvedbe novega

¹ Člena 16 in 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah v primeru C-202/11, sodba Sodišča dne 16. aprila 2013 v zadevi Anton Las proti PSA Antwerp NV.

mehanizma za spodbujanje vrednot, zapisanih v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji;

4. meni, da je treba za popolno izkoriščenje potenciala Pogodb opraviti objektivne in primerjalne ocene z vidika primerno uravnovešanih individualnih in kolektivnih delavskih pravic, pri tem pa upoštevati državno zakonodajo in spoštovati državne pristojnosti;
5. poudarja, da so finančna in gospodarska kriza ter ukrepi, sprejeti za njeno premagovanje, najbolj prizadeli najrevnejše in najbolj prikrajšane družbene sloje, ne pa tistih, katerih neodgovorna dejanja so povzročila krizo; poziva k sprejetju odločnejših ukrepov, ki bodo popravili položaj in preprečili, da se to še kdaj zgodi;
6. opozarja, da je Parlament sam poudaril, da trenutno veljavne Pogodbe že dodeljujejo Evropski uniji obsežne pristojnosti na področju temeljnih pravic¹; ugotavlja, da se določbe Listine o temeljnih pravicah v skladu s členom 51 te listine nanašajo na države članice, in sicer za vse zadeve, povezane z izvajanjem zakonodaje Unije, tudi na področju boja proti diskriminaciji, zdravja in varnosti, socialnega vključevanja in pravice do socialne in stanovanjske pomoči;
7. opominja institucije Evropske unije, da potrebujemo za varstvo in uveljavljanje človekovih pravic zagotovila, ki bodo zapisana v Pogodbah, ter ustrezne postopke, določene v zakonodaji EU, tudi v sekundarni zakonodaji;
8. znova opozarja na svojo resolucijo z dne 4. julija 2013 o vplivu krize na dostop ranljivih skupin do oskrbe ter poziva države članice, naj opravijo ocene učinka in tako zagotovijo, da so sprejeti ukrepi, ki bi lahko vplivali na najbolj ranljive prebivalce, v skladu z načeli, zapisanimi v Listini o temeljnih pravicah, in z Direktivo Sveta 2000/43/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost ter z Direktivo Sveta 2000/78/ES o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu; meni, da varčevalni ukrepi v nobenem primeru ne bi smeli prikrajšati državljanov za dostop do osnovnih socialnih in zdravstvenih storitev ter temeljnih pravic;
9. poudarja potrebo po skupni horizontalni zakonodaji proti diskriminaciji, da bi odstranili ovire za prosto gibanje; poziva Svet, naj preneha z blokiranjem predloga, ki ga je predložila Komisija;
10. opozarja, da je trojka z zahtevami po zamrznitvi plač programske države potisnila v globoko recesijo; poudarja, da je treba avtonomnost socialnih partnerjev vedno varovati in spodbujati v skladu s Pogodbo;
11. znova opozarja na svojo resolucijo z dne 14. septembra 2011 o strategiji EU za brezdomstvo, v kateri poziva Agencijo EU za temeljne pravice, naj se bolj posveti posledicam skrajne revščine in socialne izključenosti z vidika dostopa do temeljnih pravic in njihovega uživanja, pri tem pa naj upošteva, da je izpolnitev pravice do socialne in stanovanjske pomoči bistvena za uživanje vrste ostalih pravic, tudi političnih in socialnih; poziva Komisijo, naj pozorno spremlja spoštovanje temeljnih pravic, kot je človekovo dostojanstvo, v državah članicah in stori vse, kar je v njenih močeh, da bi čim prej

¹ Drugi delovni dokument o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letu 2012, poročevalec Louis Michel, stran 2.

odpravila kriminalizacijo brezdomcev;

12. znova opozarja na svojo resolucijo z dne 15. decembra 2011 o vmesnem pregledu evropske strategije 2007–2012 o zdravju in varnosti pri delu, ki navaja, da je pravica do dostopa do zdravstvenega varstva temeljna pravica in da bi moral imeti vsak delavec pravno zagotovilo, da dela v razmerah, ki spoštujejo njegovo zdravje, varnost in dostojanstvo;
13. poudarja, da imajo delavci, ki delajo v drugi državi članici EU, pravico do enakega obravnavanja kot delavci iz te države, ko gre za zaposlitev, plačilo in druge delovne pogoje, ne da bi jim bilo treba zaprositi za delovno dovoljenje, prav tako pa tudi, ko gre za davčne ugodnosti, za pravico do prenosljivosti dajatev socialne varnosti, pravico do združitve družine in pravico, da se njihovi otroci izobražujejo;
14. poziva Komisijo, naj spremlja izvajanje Direktive Sveta 2000/78/ES o enakosti pri zaposlovanju, vključno z določbami iz člena 9 o ukrepih in varstvu pravic, in naj sproži postopke za ugotavljanje kršitev proti državam članicam, ki te direktive ne izvajajo; poziva Komisijo, naj okrepi pravico do pravnega zastopanja v sporih, povezanih z zaposlovanjem;
15. poudarja, da je usklajenost socialne varnosti predpogoj za prosto gibanje; poziva Komisijo, naj pripravi predlog za reformo Uredbe (ES) št. 883/2004, da bi obveznost izvoza nadomestil za brezposelnost podaljšali s treh mesecev na šest;
16. ugotavlja, da postajajo čezmejni trgi dela in mobilnost znotraj EU na splošno čedalje pomembnejši; opozarja pa na pomanjkanje informacij o pravilih in predpisih, ki veljajo za delovno okolje, vključno z delavskimi pravicami, delovnimi pogoji in socialno varnostjo; poudarja, da so ustrezne informacije (npr. pripravljalni ukrepi za ustanovitev informacijskih centrov, namenjenih napotenim delavcem) predpogoj za to, da lahko ti delavci uživajo pravico do prostega gibanja;
17. poudarja potrebo po evropskem okviru kakovosti za pripravništva, s katerim bi določili pravice in dolžnosti obeh strani, omogočali mobilnost in varovali pripravnike pred izkoriščanjem;
18. obžaluje, da v nekaterih državah članicah še vedno veljajo prehodna pravila o prostem gibanju delavcev; poudarja, da je strah pred negativnimi učinki delovne migracije neutemeljen; opozarja, da ocene kažejo na dolgoročno povečanje BDP v državah EU-15 za skoraj 1 % zaradi mobilnosti po širitvi (v obdobju 2004–2009)¹;
19. ugotavlja, da nedavne oznake prostega gibanja kot migracije z namenom izkoriščanja sistemov socialne varnosti, ne temeljijo na dejstvih²; poudarja, da je diskriminacija velika

¹ Pregled razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev v Evropi (2011), poglavje 6: mobilnost delavcev v EU in učinek širitve, str. 274.

² Glej „A fact finding analysis on the impact on the Member States' social security systems of the entitlements of non-active intra-EU migrants to special non-contributory cash benefits and healthcare granted on the basis of residence“ (Analiza za ugotavljanje dejstev, kako upravičenost nedejavnih migrantov, ki se selijo znotraj EU, do posebnih denarnih dajatev, za katere se ne plačujejo prispevki, in zdravstvenega varstva na podlagi bivališča

ovira, ki evropskim državljanom preprečuje uživanje temeljnih pravic; poudarja, da imajo v skladu z Uredbo (ES) št. 883/2004 državljani EU s stalnim bivališčem v drugi državi članici pravico do enakega obravnavanja, ko gre za socialno varnost;

20. poudarja, da morajo Komisija in države članice okrepiti svoja prizadevanja za razvoj in zagotavljanje delavskih pravic in temeljnih socialnih pravic, saj je to bistvenega pomena za zagotavljanje enakega obravnavanja, dostojnih delovnih mest in plač, ki omogočajo preživetje, v Evropski uniji;
21. poziva Komisijo in države članice, naj žrtve vseh vrst izkoriščanja delavcev, neprijavljenega dela, prisilnega dela, trgovine z delavci ali drugih oblik kršenja delavskih pravic priznajo kot žrtve izkoriščanja, ki krši temeljne človekove pravice delavcev;
22. poudarja, da morajo države članice okrepiti inšpekcije dela, da bi poskrbele za učinkovit boj proti trgovini z delavci, prisilnemu delu, izkoriščanju delavcev, neprijavljenemu delu in drugim oblikam kršenja temeljnih človekovih pravic delavcev;
23. poziva Komisijo in države članice, naj priznajo, da je pravica delavcev do varnih in zdravih delovnih pogojev, kot je določeno v členu 3 Evropske socialne listine, bistvenega pomena za možnost delavcev, da živijo dostojno življenje, in za zagotavljanje spoštovanja njihovih temeljnih pravic;
24. poudarja, da imajo socialni partnerji v kolektivnem pogajanju pomembno vlogo pri zagotavljanju temeljnih pravic in enakega obravnavanja delavcev, zlasti ko gre za mlade, ženske, invalide in druge družbeno zapostavljene skupine na trgu dela.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	5.12.2013
Izid končnega glasovanja	+: 33 -: 1 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Regina Bastos, Edit Bauer, Heinz K. Becker, Phil Bennion, Vilija Blinkevičiūtė, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Minodora Cliveti, Emer Costello, Frédéric Daerden, Richard Falbr, Thomas Händel, Marian Harkin, Stephen Hughes, Ádám Kósa, Jean Lambert, Patrick Le Hyaric, Verónica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elisabeth Morin-Chartier, Csaba Óry, Siiri Oviir, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Gabriele Stauner, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu, Inês Cristina Zuber
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Georges Bach, Sergio Gutiérrez Prieto, Anthea McIntyre, Evelyn Regner, Csaba Sógor